

Небесната каляска отнесе Виктор Пасков

КЪМ ЗВЕЗДИТЕ

Големият български писател почина на 16 април от рак на белите дробове в Берн, Швейцария, където беше съветник по културата към българското посолството. Той е погребан в Централните софийски гробища в Алеята на бележитите българи до приятеля си – писателя Христо Калчев.

Виктор Пасков е един от най-оригиналните и талантлив съвременни български писатели. В истинска литературна сензация се превръща още втората му творба – „Балада за Георг Хених“ (1987). Тя е за живота на чешкия лютиер Георг Хених, живял дълги години в София и умрял забравен и изоставен в старческия дом на село Хайредин. Баладата е публикувана във Франция през 1989 г. и е отличена с Голямата литературна награда на Бордо. Преведена е и в Англия, Германия, Испания, Полша, САЩ, СССР, Чехия, Словакия, Швейцария.

СВЕЩЕНО, СВЕЩЕНО, СВЕЩЕНО Е ИЗКУСТВОТО, КОЕТО БЕ, КОЕТО Е И КОЕТО ЩЕ БЪДЕ!

Това е апотеозният възглас от финала на Баладата, който е може би най-подходящ за мота на цялостното творчество на писателя.

Творбите на Пасков често имат автобиографичен характер, но те са същевременно и биографии на цели поколения наши съвременници, лутащи се в „студения“ свят и сблъскващи се с ограниченията на материалната действителност. „Човек е принуден да жертва много неща, да направи известни компромиси, свързани с вътрешния му свят и света наоколо. По-страшно е обаче, когато човек не може да се адаптира в собствената си страна и предпочита да приеме действителността на друга“, казва Пасков.

Писателят-музикант прекарва голяма част от живота си извън границите на България. Затова и емигрантската тематика е някак естествена за творчеството му, макар че трудно можем да го причислим към писателите-емигранти. В „Германия – мръсна приказка“ на романтичния, носталгичния и поетичния образ на тази страна Виктор Пасков противопоставяше живата нагледна представа за съвременна Германия – мащеха за емигрантите и несъгласните с конформистичното приобщение хора, – респективно и за Европа. В този роман авторът съзнателно търсеше провокацията, деструкцията, беше много близо до прозата на т.нар. сърдити млади хора“ (Иван Гранитски).

Експресивната музикална емоция, изразена чрез словото, е характерна за писателя, който владее всички мажорни и минорни съзвучия на любовта към изкуството и към човека. И това не е случайно. Музиката го съпътства през целия му живот. Той е професионален музикант, който свири в джазови формации, а през 80-те години пее като бас баритон на оперните сцени в Европа. Трите най-въздействащи книги на Виктор Пасков – „Балада за Георг Хених“, „Германия мръсна приказка“ и „Аутопсия на една любов“ са изпълнени с музика, музиканти са и главните им герои. В тях и автобиографичните елементи са най-силни и звучат най-автентично. Произведенията на Пасков са изпълнени не само с хармонична музика,

а и с дисонансите на времето. „Какво е това свинско време, дявол да го вземе, което обрича страхотните таланти на разкапване, унижения и в крайна сметка

– на смърт, а разни долнокачествени типове – царе, принцове, външни министри, мошеници, крадци, убийци, самодоволни негодници и затлъстели аналфabetи, крякащи пред затъпелия от умора народ лозунги за някаква несъществуваща тяхна Европа – са каймакът на обществото?“ („Аутопсия на една любов“).

Темата за свободата и за духовното оцеляване на твореца в грубата материална действителност е сред основните в творчеството му. Творбите му са провокативни и предизвикват множество полемики. Да борави със звуци и думи – това е призиванието на Пасков. Езикът му е магнетичен и разтърстващ с психологичната си дълбочина, сюжетите на творбите му са нестандартни, полетът на фантазията му – безграничен. Едва ли има друг български писател, при който музиката да звучи от всяка страница на книгите му и да докосва с толкова нежна сърцето на читателя, пренасяйки го на своите меланхолични и носталгични вълни в царството на човешината.

Мария Захариева

Виктор Пасков е български музикант, музиколог, литератор и кинодраматург. Роден е на 10 септември 1949 г. в София. Завършва гимназия в София и консерватория в Лайпциг (1976). Свири в джазови формации. До 1980 г. работи като композитор, оперен певец и музикален критик в ГДР. В периода 1980–1987 г. е литературен и музикален редактор към Агенция „София-прес“. От 1987 г. е редактор и кинодраматург в Студия за игрални филми „Бояна“. През 1990–1992 г. живее в Париж. Директор на Българския културен център в Берлин, Германия (2002–2004). Сред най-известните му произведения са: „Неврътни убийства“ (1986), „Балада за Георг Хених“ (1987), „Ций Кук“ (1991), „Германия – мръсна приказка“ (1992), „Алилуя“ (2001), „Аутопсия на една любов“ (2005), „Гледната точка на Гоген“ (2008). По негови сценарии са снимани филмите „Ти, който си на небето“, „Индиански игри“, „Пльонтек“ и „Духове“. През 2005 г. става носител на литературната награда „Хеликон“ за книгата „Аутопсия на една любов“. Книгите му са преведени на английски, френски, немски, испански, руски, чешки, полски, унгарски, и др. Виктор Пасков умира на 16 април 2009 г. в Берн.